ਸੰਬੰਧ 34576

ਬਿਹੂੰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ

ਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਗੰਗਾ ਨਾਥ ਜੀ

ਭਾਈ ਹਰੀਸਿੰਘ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੇ
ਬੁੰਗਾ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਛਪਾਏ

ਸਰਦਾਰ ਬੁਧਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ (ਪ੍ਰਿੰਟਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰੈਸ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਛਪੇ ।

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਬ ਬ੍ਰਿਤੀਪ੍ਰਭਾਕਰ ਕੇ ਅਨਮਾਨ ਤਥਾ ਲਖਸ਼ਣ ਤਥਾ ਸੰਬੰਧ ਲਿਖਸ਼ਤੇ ॥

ਪ੍ਰਕਰਖੇਣ ਭਾ ਪ੍ਰਭਾ। ਪ੍ਰਭਾ ਕਰੋਤਿ ਇਤਿ ਪ੍ਰਭਾਕਰ। ਬ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਭਾਕ੍ਰੋਤਾਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿਪ੍ਰਭਾਕਰ । ਅੰਤਹਕਰਣਾ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਣਾਮਤ੍ਰੰਬ੍ਰਿਤਿਤ੍ਰੰ ॥ ਦ੍ਰਸਤਾ ॥ ਵਿਸਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸਕਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਅੰਤਹਕਰਣ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਣਾਮਤ੍ਵੰ ਬ੍ਰਿਤਜ

ਤ੍ਵ੍ਰ। ਪ੍ਰਮਾਣ ਜੰਨਤ੍ਵ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਵ। ਤਤ ਭਿੰਨਤ੍ਵਅਪ੍ਰਮਾਤ੍ਵ। ਦੋਖ ਜੰਨਤ੍ਵ ਭ੍ਰਮਤ੍ਵ। ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਾ ਅਨਜ ਕਾਰਣ ਜਨਜ ਤ੍ਵ ਯਥਾਰਥਤ੍ਵ। ਪ੍ਰਮਤਸ੍ਵੀਕਾਰਤ੍ਵੇਸਤਿ ਸ੍ਵਮਤੋਤ ਕਰ ਸਬੋਧਨ ਤ੍ਵ ਪੂਰ੍ਵੀ ਵਾਦੂਤ੍ਵ। ਨਿਸਫਲ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿ ਜਨਕ ਤ੍ਵ ਵਿਸੰਵਾਦਤ੍ਵ। ਸਫਲ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿ ਜਨਕਤ੍ਵ ਸੰਵਾਦਤ੍ਵ। ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣੰ ਪ੍ਰਮਾਣੰ।ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣੰ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾਣੰ। ਅਨੁਮਿਤਿ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣ ਮਨੁ ਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣੰ। ਸਾਬਦੀ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣੰ ਸਬਦ ਪ੍ਰਮਾਣੰ। ਉਪਮਿਤਿ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣ ਉਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣੰ। ਅਰਥਾਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣ

ਮਰਬਾਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣੰ । ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣ ਮਨੁਪਲ
ਬਿਧ ਪ੍ਰਮਾਣੰ ॥ ਨਜਾਯਾਨੁਸਾਰ ॥ ਬਜਾਪਾਰਵਤ
ਆਸਾ ਧਾਰਣੰ ਕਾਰਣੰ ਕਰਣੰ । ਤਤ ਜਨ ਤ੍ਰੈਸਤੀ ਤਤ
ਜਨਜ ਜਨਕਃਬਜਾਪਾਰਗ।ਇੰਦ੍ਰਜਾਰਬਸੰਨਿਕਰ ਸਜਨਜੰ
ਗਜਾਨੰ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾ । ਸ੍ਰੋਤ੍ਰ ਜਨ ਤ੍ਰੈਸਤੀ ਯਬਾਰਬ
ਗਜਾਨ ਤ੍ਰੈਸ੍ਰੋਤ੍ਰਜ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰੈ । ਤ੍ਵਕਜਨ ਤ੍ਰੈ ਸਤਿ ਯਬਾਰਬ
ਗਜਾਨਤ੍ਰੈ ਤ੍ਵਾਚ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰੈ। ਨੇਤ੍ਰ ਜਨਜ ਤ੍ਰੈ ਸਤਿ ਯਬਾਰਬ
ਗਜਾਨਤ੍ਰੈ ਚਾਖਜਸ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰੈ । ਰਸ੍ਨਾ ਜੰਨ ਤ੍ਰੈਸਤੀ ਯਬਾ-
ਰਬ ਗਜਾਨਤ੍ਰੈ ਰਾਸ੍ਰ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰੈ। ਘ੍ਰਾਣ ਜੰਨਤ੍ਰੈਸਤਿ ਯਬਾ

ਰਥ ਗਜਾਨਤ੍ਰੰ ਘ੍ਰਾਣਜ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰੰ। ਮਨ ਜੰਨ ਤ੍ਰੈਸਤਿ ਯਥਾਰਥ ਗਜਾਨ ਤ੍ਰੰ ਮਾਨਸ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰੰ।ਜੇਨੈਵਇੰਦ੍ਰੇਣਯਤ ਗ੍ਰਹਜਤੇ ਤੇ ਨੈਵ ਇੰਦ੍ਰੇਣਤੰ ਨਿਸ੍ਰ ਜਾਤੀ ਤਦਾ ਭਾਵ ਸੂਗ੍ਰਹਯਤੇ। ਜਦੀ ਘਟ ਸਪਰਸੇ ਤਾਦਾਤਮੇ ਨਰੂਪ ਤ੍ਰ-ਸਜਾਤਤ੍ਰੀ ਘਟ ਸਪਰਸਸਜ ਇਵੋਪਲੰਭ ਸਜਾਤ। ਚੂਰਣਾਦਿ ਪਿੰਡੀ ਕਰਣੇ ਸਨੇਹਾ ॥ ਅਨਮਾਨ ॥

ਅਨੁਸ੍ਰਾਸੀਤ ਕਠਨ ਵਿਲਖਜਣ ਸਪਰਸਵਾਯੁਆਸੂਤਃ। ਵਾਯੁ ਭਿੰਨ ਅਨਾਸਤ੍ਰੈਸਤਿ ਵਾਯੁ ਆਸੂਯਤ੍ਰਾ ਤ੍ਰੰਗੰਧਗੁਣ ਵਤ। ਸਪਰਸ ਕਚੁਤ ਆਸ੍ਰਯਾ ਧਰਮਸਜ ਪ੍ਰਾਧੀਨ ਤ੍ਰਾਤ

ਗੰਧ ਗੁਣ ਵਤ। ਗੌਰੀ ਕਾਂਤ ਭਟਾਚਾਰਜਾਨੁਸਾਰ।
ਸਾਧਕਤਮੰ ਕਰਨੰ ਵਿਸਜਚੈਤਨਜਾ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਚੈਤਨ
ਯੰ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਪ੍ਰਮਾ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਤਿ ॥ ਇੰਦ੍ਰਜਾਣਿ
ਪਰਾਣਿਜਾਹੂਰਿੰਦ੍ਰੇ ਭਯੋ ਪਰੰਮਨਃ ਮਨਸਸਤੂ ਪਰਾਬੁਧੀ
ਜੋ ਬੁਧੇ ਪ੍ਰਤਜਸਤੂਸਃ ਬੁਧੀ ਤਦਸਬਚਿਦਾਭਾਸੌ ਦ੍ਵਾਵ
ਪਿਵਜਾਪਨੂ ਤੇ ਘਟੰਤਤ੍ਵਾ ਗਜਾਨ ਧਜੇਨਸੇਦਾ ਭਾਸੇ ਨ
ਘਟਃਸਫੁਰੇਤ। ਬ੍ਰਹਮਨਜ ਗਜਾਨ ਨਾਸਾਯ ਬ੍ਰਿਤਿ ਬਜਾ
ਪ੍ਰਿਤ ਪੇਖਜਤ। ਸ੍ਵਯੰਸਫੁਰਣ ਰੂਪਤ੍ਵਾ ਨ ਭਾਸੇ ਪਯੂਯਤੇ
॥ ਦ੍ਰਤੀਯ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੇ ॥ ਅਨੁਮਿਤੀ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣ

ਮਨੁ ਮਾਨੰ। ਲਿੰਗ ਗਜਾਨ ਜਨਜ ਗਜਾਨ ਮਨੁ ਮਿਤਿ।
ਯਸਜ ਗਜਾਨਾਤ ਸਾਧਜ ਗਜਾਨੰ ਲਿੰਗੰ। ਅਨਮਿਤਿ
ਵਿਸਜਤ੍ਵੰ ਸਾਧਤ੍ਵੰ ਬਜਾਪਯੰ ਲਿੰਗੰ। ਬਜਾਪਕੰ
ਸਾਧਜੰ। ਬਜਾਪ੍ਤਿਵਾਨਤ੍ਵੰ ਬਜਾਪਤ੍ਵੰ। ਬਜਾਪਤੀ
ਨਿਰੂਪਕੰ ਬਜਾਪਕੰ। ਅਵਿਨਾਭਾਵ ਸੰਬੰਧੋ ਹੀ ਬਜਾਪ੍ਤਿ।
ਅਯੰਪ੍ਰਬਤੋ ਬਹ੍ਨਿਮਾਨ ਧੂਮਤ੍ਵਾਤ। ਅਯੰਪਦਾਰਥ ਰੂਪ
ਵਾਨ ਰਸ ਵਤ੍ਵਾਤ ਪੂਰਬ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟ ਪਦਾਰਥ ਵਤ। ਅਯੰ
ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਗੰਧਵਤੀ ਪ੍ਰਿਥਿ ਤ੍ਵਵਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਜਥਾ
ਜਲਾਦਿ।ਅਯੰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪ੍ਰਿਥਵਤ੍ਵਵਤੀ ਗੰਧਵਤ੍ਵਾਤਜੰਨੈ

ਵਤੈਨੈਵ ਜਥਾ ਜਲਾਦਿ । ਇਦੰਜਲੰ । ਸਨੇਹਵਾਨ
ਜਲਤ੍ਵਵਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੇ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਪ੍ਰਿਥਵਜਾਦਿ । ਇਦੰ
ਜਲੰ । ਜਲਤ੍ਵਵਾਨ ਸ੍ਨੇਹ ਵਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ
ਪ੍ਰਿਥਵਜਾਦਿ । ਸ੍ਵਅਧਿ ਕਰਣੇ ਸ੍ਵਸਜ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵਾ
ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗਜਤ੍ਵੰ ਅਬਜਾਪ ਬ੍ਰਿਤਤ੍ਵੰ । ਬਜਾਪਜ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੇ
ਲਖਜਣ ਮੈ ਸ੍ਵਅਧਿਕਰਣੇ ਸ੍ਵਸਜ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ
ਅਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗਜਤ੍ਵੰ ਬਜਾਪ ਬ੍ਰਿਤਿਤ੍ਵੰ । ਮੂਲੋਛੇਦ ਸੂਨਜਤ੍ਵੇ
ਸਤਿ ਉਚ ਸਿਖਾ ਮਾਨਤ੍ਵੰ ਧੂਮਤ੍ਵੰ । ਬਜਾਪਤੀ ਵਸਿਸ੍ਵ
ਪਖ੍ਯਜਪਰਮਤਾ ਗਜਾਨੰ ਪਰਾਮਰਖਃ ਜਥਾ ਉਕ੍ਤੇਅਨੁਮਾਨੇ

ਬਾਹ੍ਨਿ। ਬਜਾਪਜ ਧੂਮਵਾਨ ਪ੍ਰਬਤਃ ॥ ਇਤਿ ॥ਸੰਦਿ ਗਧ ਸਾਧਜਵਾਨ ਪਖਜ ਜਥਾ ਤਤ੍ਰੈਵ ਅਯੰ ਪ੍ਰਬਤੋ ਬਹ੍ਨਿ ਮਾਨੇਤਿ। ਸਾਧਜ ਵਸਿਸ੍ਟ ਪਖਜ ਬੋਧਕ ਬਚਨੰ ਪ੍ਰਤਗਜਾ ਜਥਾ ਤਤ੍ਰੈਵ ਅਯੰ ਪ੍ਰਬਤੋ ਬਹ੍ਨਿ ਮਾਨ ॥ ਇਤਿ ॥ ਲਿੰਗਸਜ ਬੋਧਕ ਬਚਨੰ ਹੇਤੁ ਤ੍ਰਿਤਜਾਂਤਿ ਵਾਪੰਚਮਜਾਤੰ ਲਿੰਗ ਬੋਧਕ ਬਚਨੰ ਹੇਤੁ । ਯਥਾ ਤਤ੍ਰੈਵ ਧੂਮਤ੍ਵਾਤ ॥ ਇਤਿ ॥ ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਸਹਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਬੋਧਕ ਬਚਨੰ ਉਦਾਹਰਣੰ ।ਯਥਾ ਤਤ੍ਰੈਵਯਤ੍ਰ ਯਤ੍ਰ ਧੂਮ ਤ੍ਰੈਤਤ੍ਰ ਬਹ੍ਨਿਤ੍ਰੈ ਮਹਾਨ ਸਵਤ ॥ ਇਤਿ ॥ ਵਾਦੀ ਪ੍ਰਤਿ

ਵਾਦੀ ਭਜਾਂਨ੍ਰਿਟੀ ਤੋਰਥਃ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤ ਜਥਾ ਤਤ੍ਰੈਵ ਮਹਾਨ
ਸਵਤ ॥ ਇਤਿ ॥ ਅਨਿਸ਼੍ਰ ਅਪਾਦਨੋ ਹੀ ਤਰਕਃ
ਜਦੀ ਧੂਮ ਵਿਦਮਾਨ ਤ੍ਰੈਸਤਿ ਬਹ੍ਨਿ ਨਸਜਾਤ ਤਰ ਰੀ
ਬਹਿਨ ਧੂਮਯੋਰ ਕਾਰਜ ਕਾਰਣ ਭਾਵੰ ਨਸਜਾਤ । ਜਦੀ
ਜੀਵੇ ਚੇਤਨ ਤ੍ਰੈ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭੇਦਰੂਪ ਸਾਧਜੰਨਸਜਾ ਤਤ੍ਰ
ਰੀ ਚੇਤਨਸਜ ਅਦ੍ਵੈਤ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਕ ਸ੍ਰੁਤਜਾਦਿ ਵਿਰੋਧਾ
ਸਜਾਤ । ਯਦੀ ਪ੍ਰਪੰਚੋ ਗਜਾਨ ਨਵਿਰਤ ਤ੍ਰੈਸਤਿ ਮਿਥਜਤ੍ਵ
ਰੂਪ ਸਾਧਜੰਨ ਸਜਾਤਤ੍ਰੀਤ ਗਜਾਨੇਨ ਨਵਿਰਤਿ ਪ੍ਰਤਿ
ਪਾਦਕ ਸਕਲ ਸ੍ਰੁਤਜਾਦਿ ਵਿਰੋਧਃ ਸਜਾਤ ॥ਇਤਿ॥ ੨ ॥

ਅਬ ਤ੍ਰਿਤੀਯ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕੇ

ਲੋਕੇ ਭਯੋ ਲੌਕਕਃ ਵੇਦੇ ਭਵ ਵੇਦਕਃ ਅਕਾਂਖਜਾਦਿ ਵਾਨ ਪਦ ਸਮੁਦਾਯੋ ਵਾਕਜੰ। ਅਰਥਵਾਨ ਵਰਣੰ ਪਦੰ। ਵਾ ਵਰਣ ਸਮੁਦਾਯੋਪਦੰ । ਨੀਲੋ ਘਟਃ ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੈ ਨੀਲ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਬ੍ਰਿਤਿਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ ਨਿਰੂਪਕਤਾ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਅਧੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿਸ੍ਰਗਕੇ ਅਰਥ ਸੈਹੈ। ਵਜ੍ਰਹਸ੍ਤ ਪੁਰੰਦਰਃ। ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੈ ਵਜ੍ਰ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਸ੍ਵਬ੍ਰਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰੂਪਕਤਾ ਅਧਿਕਰਣ ਤਾ ਆਧਜੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿਸ੍ਰਗਕੇ ਅਰਥ ਮੈਂ ਹੈ। ਸ੍ਵਆਸ੍ਰੈ

ਵਿਸੈਸ਼ਤਾ ਸੰਬੰਧ ਪਦ ਸੈ ਗਜ਼ਾਨਗਤ ਸਕ੍ਤਿਕਾਹੈ।ਨਿਤਜੇ
ਕ ਮਨੇਕ ਬ੍ਰਿਤਿ ਧਰਮ ਜਾਤਿ॥ ਅਨੁਮਾਨ ॥
ਜਾਤਿ ਅਨਜਨੰ ਬਜਕ੍ਤਿ ਨੈਨੰ ਬਿਨਾਨਭਵਤਿਕਸਮਾਤ
ਧਰਮਸਜ ਪ੍ਰਾਧੀਨਤ੍ਵਾਤ ਗੰਧ ਗੁਣਵਤਾ। ਵਾ ਜਾਤੀ
ਕੁਚਤਾਸ੍ਰਯ ਧਰਮ ਸਜ ਪ੍ਰਾਧੀਨਤ੍ਵਾਤ ਗੰਧ ਗੁਣਵਤ।
ਸਕਜ ਸੰਬੰਧੋ ਹੀ ਲਖਜਣਾ॥ ਗਾਮਾਨਜਤ੍ਵੰ ॥ ਯਾ
ਵਾਕਜ ਮੈ ਗੋਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਯੇਤਾ ਨਿਰੂਪਕਤਾ
ਜਨਕਤਾ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਵਿਸਟਤਾ ਸੰਬੰਧ ਤ੍ਵੰ ਪਦਾਰਥ
ਸੈ ਹੈ। ਸਕਜ ਸਾਖਜਾਤ ਸੰਬੰਧੋ ਹੀ ਕੇਵਲ ਲਖਣਾ।

ਪਰੰਪਰਾ ਸੰਬੰਧੋ ਹੀ ਲਖਤ ਲਖਜਣਾ ॥ ਦ੍ਵਿਰੇਫੋਰੇਤੀ ਯਾ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸਕ੍ਤੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਦ੍ਵਿਰੇਫ ਪਦਕਾਵ੍ਵਾ ਵਾਕਜ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਜੰਨਜਤਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਧ੍ਵਨਿਸੈ । ਔਪਦਕੀ ਵਾ ਵਾਕਜ ਕੀ ਲਖਜਤ ਲਖਜਣਾ ਬ੍ਰਿਤਿ ਮਧਪ ਮੈ ਹੈ। ਦ੍ਵਿਰੇਫਪਦਕਾਵ੍ਵਾ ਵਾਕਜਪਦਕਾ ਵਾਵਾਕਜਕੀ ਲਖਜਣਾ ਬ੍ਰਿਤਿਸੈਨ ਜਾਯਵੇਦਾਂਤਮੀਮਾਂਸਾਕੀਰੀਤਿਸੈਸ੍ਵਸਕਜਅਵ੍ਵਜ ਵੀਤਾ ਵਾਚਜਤਾ ਸੰਬੰਧ ਮਧਪ ਸੈ ਹੈ । ਔ ਵੈਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤ ਸੈ ਦ੍ਵਿਰੇਫ ਪਦ ਕੀ ਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਹੈ ਸ੍ਵਸ ਕਜ ਵਾਚਜਤਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਮਧਪ ਸੈ। ਵਾ ਬੋਧ ਸੰਬੋਧੋ ਹੀ

ਲਖ੍ਯਣਾ ॥ ਸਿੰਹੋ ਦੇਵਦਤ: ॥ ਯਾ ਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਸਿੰਹ
ਪਦਕੀ ਵੈਯਾਕਰਣ ਕੀ ਰੀਤੀ ਸੈ ਲਖ੍ਯਤ ਲਖ੍ਯਣਾ
ਦੇਵਦਤ ਮੈ ਹੈ। ਯਾ ਵਾਕ੍ਯਕੀ ਸਕ੍ਰਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੈ ਸਿੰਹ ਪਦ
ਕਾ ਸ੍ਵਸਕ੍ਯ ਤਾਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ ਦੇਵਦਤ ਮੈ ਹੈ। ਔ ਸਿੰਹ
ਪਦਕੀ ਲਖ੍ਯਣਾਬ੍ਰਿਤਿਸੈਸਿੰਹਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕ੍ਯਅਧਯੇਤਾ
ਅਧਿਕਰਣਤਾ। ਵਾਸ੍ਵਸਕ੍ਯ ਅਧਯੇਤਾ ਸ੍ਵਸਜਾਤਿ ਸੂਰਤਾ
ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧਦੇਵਦਤ ਸੈਹੈ।ਵਕ੍ਤ੍ਰੀਤਾਤਪ੍ਰਯ ਵਿ
ਸਯ ਤ੍ਵਸਤਿ ਸਕ੍ਯ ਸੰਬੰਧਤ੍ਵ ਲਖ੍ਯਤਤ੍ਵ।ਔਲਖ੍ਯਤਸਬਦ
ਕੀਭਾਗਤਯਾਗ ਲਖ੍ਯਣਾ ਸਕ੍ਯ ਸੰਬੰਧੀ ਮੈ ਹੈ। ਔਲਖ੍ਯ

ਤ ਸਬਦ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕ੍ਯ ਤਾਦਾਤਮ ਵ੍ਯਿਸਰ੍ਯਤਾ ਸੰਬੰਧ ਸਕ੍ਯ ਸੰਬੰਧੀ ਰੂਪ ਲਖ੍ਯ ਸੈ ਹੈ। ਔਲਖ੍ਯਣਾ ਸਬਦ ਕੀ ਭਾਗ ਤ੍ਯਾਗ ਲਖ੍ਯਣਾ ਸੰਬੰਧਮਾਤ੍ਰ ਸੈਹੈ।ਸ੍ਵਸਕ੍ਯ ਤਾਦਾ ਤਮ ਅਧ੍ਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਸੰਬੰਧ ਮਾਤ੍ਰ ਰੂਪ ਲਖ੍ਯ ਸੈਹੈ। ਅਵ੍ਯਵ ਸਕ੍ਰਿ ਯੋਗ ਸਮਦਾਯ ਸਕ੍ਰਿਰੂਢੀ। ਅਸਾਧ੍ਯਾਰਣ ਧਰਮ ਤ੍ਵੈ ਲਖ੍ਯਣ ਤ੍ਵੈ। ਸਕ੍ਯਾਰਥ ਪਰੀਤ੍ਯਾਗੇਨ ਤਤ ਸੰਬੰਧੀ ਅਰਥਾਂਤਰੇ ਬ੍ਰਿਤਿ ਜਹਿਤ ਲਖ੍ਯਣਾ। ਜੈਸੇਬਿਖੰ ਭੁੰਖ੍ਵਾ। ਯਾਵ੍ਯਾਕ੍ਯ ਕੀ ਵ੍ਯਾ ਭੁੰਖ੍ਵ ਪਦਕੀ ਜਹਿਤ ਲਖ੍ਯਣ ਭੋਜਨ ਨਿਬ੍ਰਿਤ ਸੈ ਹੈ। ਵ੍ਯਾਕ੍ਯ ਕਾ ਵ੍ਯਾ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕ੍ਯਾ

ਬ੍ਰਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ ਨਿਰੂਪਕਤਾ ਸੰਬੰਧਭੋਜਨ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਹੈ ॥ ਔਵਾਕਯ ਕੀ ਸਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਵਿਖ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਭਖਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੈ ਹੈ॥

ਸੂਰਯੋ ਸੰਗਤਃ ॥ ਯਾ ਵਾਕਯ ਕੀ ਵਾ ਅਸ੍ਵ-ਪਦਕੀ ਜਹਿਤ ਲਖਯਣਾ ਹੈ ਸੰਧ.ਾ ਕਾਲਕੇ ਕਾਰਯੋ ਮੈ। ਵਾਕਯ ਕਾ ਵਾ ਅਸ੍ਤੁ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਸੰਧਯਾ ਕਾਲਕੇ ਕਾਰਯੋਂ ਸੈ ਹੈ। ਵਾ ਸ੍ਵਸਕ ਸਯਮਾਨਾਧਿ ਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਵਾਕਯ ਕੀ ਸਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਸੂਰਯ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਵ ਅਧਯੇਤਾ

ਸੰਬੰਧ ਛਪਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੈ । ਬਿਖੰਭੁਖਜ ਯਾ ਉਦਾਂ ਹਰਣ ਮੈ ਵੇਦਾਂਤ ਮੀਮਾਂਸਾ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸੂਸਕਜ ਨਿਰੂਪਜਤਾ ਸੰਬੰਧੇਨ ਭੋਜਨ ਨਿਬ੍ਰਿਤੀਮੈ ਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਹੈ ਵਾ ਪਦਕੀ ਭੀ ਯਹੀ ਲਖਜਣਾ ਹੈ। ਨਜਾਯ ਵਿਸੇਸਕ ਕੇ ਮਤ ਮੈ ਭੁੰਖਜ ਵ ਪਦਕੀ ਸੂਸਕਜ ਨਿਰੂਪਜ ਤਾ ਸੰਬੰਧੇਨ ਭੋਜਨ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ ਮੈ ਯਹਤ ਲਖਣਾ ਹੈ। ਅਨ੍ਵਯਾਨੁਪ ਪਤਿਨਾਸ੍ਤੁ ॥ ਲਖਜਣਾ ਬੀਜੰਤੂੰ ਤਾਤ ॥ ਪ੍ਰਯਾਨੁਪਪ੍ਰਿਰੇਵਾਯਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸਜਹ। ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੈ ਯਸ੍ਟੀ ਪਦਕੀ ਅਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਯਸ੍ਟੀ ਧਰਮੈ ਹੈ। ਯਸ੍ਟੀਪਦ

ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਯਸ਼੍ਰੀ ਧਰਸੈ। ਔਵਾਕਜ
ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਯਸ੍ਰੀ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਜੇਤਾ
ਸੰਬੰਧ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸੈ ਹੈ॥ ਗੰਗਾਯਾਂਗ੍ਰਾਮਃ ॥ ਯਾ ਵਾ-
ਕਜ ਕੀ ਸਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਗੰਗਾ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਜੇਤਾ
ਸੰਬੰਧ ਗ੍ਰਾਮ ਸੈ ਹੈ। ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੈ ਗੰਗਾ ਪਦਕੀ ਜਹਤ
ਤਥਾ ਅਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਤੀਰ ਮੈ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਪਦ ਕਾ
ਸ੍ਵਸਕਜ ਸੰਜੋਗ ਤੀਰ ਸੈ ਹੈ। ਸਕਜਰਥਾਃ ਪਰਿਤਜਾਗੇ
ਨ ਤਤ ਸੰਬੰਧੀ ਅਰਥਾਂਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਅਜਹਤ ਲਖਜਣਾ।
ਕਾਕੇ ਭਜੋ ਦਧਿਰਖਜਤਾਂ॥ ਛਤ੍ਰੀਣੋਯਾਂਤੀ ॥ ਪ੍ਰਥਮ

ਵਾਕਯ ਕੀ ਸਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਪੁਰਖਕਾ ਔਸੰਰਖਣ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਾ ਪਰਸਪਰ ਰਖ ਰਖਕ ਭਾਵ ਸੰਬੰਧ ਵਾ ਸ੍ਵਸ ਕਯ ਉਪਘਾਤਯਤਾ ਰਖਯਕਤਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ । ਔ ਦ੍ਵਿਤੀ ਵਾਕਯ ਕੀ ਸਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈਂ ਛਤ੍ਰੀ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਅਧ-ਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਗਮਨ ਸੈਹੈ। ਇਨ ਦੋ ਵਾਕਯਨ ਮੈ ਕਾਕ ਪਦਕੀ ਔ ਛਤ੍ਰੀ ਪਦਕੀ ਅਜਹਤ ਲਖਯਣਾ ਬਿਤ੍ਰਾਲ ਸੈ ਹੈ। ਕਾਕ ਪਦਕਾ ਔ ਛਤ੍ਰੀ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਸਜਾਤਿ ਤਾ ਵਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਅਧਯੇਤਾ ਅਧਿਕਰਣਤਾਸੰਬੰਧ ਬਿਤ੍ਰਾਲ ਸੈ ਔ ਛਤ੍ਰੀ ਰਹਿਤ ਸੈਹੈ । ਅਥਵਾ ਸ੍ਵ ਕਰਕੇ ਛਤ੍ਰੀਣੋਪਦ

ਤਿਸਕਾ ਸਕਜ ਕਜਾ ਹੈ ਛਤ੍ਰੀ ਤਿਸਕਾ ਪੁਰਸ਼ ਕੇ ਸਾਥ ਸੰਜੋਗ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਯਹੀ ਲਖਜਣਾ ਹੈ ਅਜਹਤ ਏਸ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਸਕਜ ਸਹਿਤ ਅਸਕਜ ਕਾ ਗ੍ਰਹਨ ਹੈ। ਨੀਲ ਮਾਨੇ ਯਾਂ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਨੀਲ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਅਨਜਨ ਸੈ ਹੈ। ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੇ ਨੀਲ ਪਦਕੀ ਅਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਘਟਮੈ ਹੈ। ਨੀਲਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਾਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ ਘਟਸੈ ਹੈ। ਵਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਵਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਸਮਵਾਯ ਘਟ ਸੈਹੈ। ਸਕਜੇ ਕ ਦੇਸ਼ ਪਰਿਤਜਾਗੇਨ ਏਕ ਦੇਸੇ ਬ੍ਰਿਤਿ ਭਾਗ ਤਜਾਗ

ਲਖਜਣਾ।ਜੈਸੇ ਸੋਯੰ ਦੇਵਦਤਃ ਯਾ ਵਾਕਜਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿਬ੍ਰਿਤਿ
ਸੈ ਸੋ ਪਦਕਾ ਔ ਅਯੰਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਾਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ
ਅਯੰ ਪਦਾਰਥ ਸੈ ਔ ਸੋ ਪਦਾਰਥ ਸੈ ਹੈ। ਔ ਯਾ ਵਾਕਜ
ਕੀ ਵਾ ਦੋਨੋਂ ਪਦੋਂ ਕੀ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਜਣਾ ਬਜਕ੍ਤਿ
ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਹੈ। ਵਾਕਜ ਕਾ ਵਾ ਦੋਨੋਂ ਪਦੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ
ਤਦਾਤਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਜਕ੍ਤਿ ਮਾਤ੍ਰ ਸੈਹੈ।ਤੈਸੇ ਤਤ੍ਵ ਮਿਸਜਾ
ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਤਤ ਪਦਕਾ ਔ ਤ੍ਵੰ
ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਾਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ ਤ੍ਵੰ ਪਦਾਰਥ
ਸੈ ਔ ਤਤ ਪਦਾਰਥ ਸੈ ਹੈ। ਔ ਯਾ ਵਾਕਜ ਕੀ ਵਾ ਤਤ

ਪਦ ਔ ਤ੍ਰੈ ਪਦੋਂ ਕੀ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਜਣਾ ਹੈ।ਵਾਕਜ ਕਾ ਵਾ ਤਤ ਪਦ ਔ ਤ੍ਰੈ ਪਦੋਂ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਦਾਤਮ ਅਧਿ-ਸ਼੍ਰਾਨਤਾ ਸੰਬੰਧ ਅਖੰਡ ਅਰਥ ਸੈ ਹੈ। ਘਟ ਮਾਨਜ ਯਾ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤ ਸੈ ਘਟ ਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਜੇ ਤਾ ਸੰਬੰਧ ਅਨਜਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੈ ਹੈ । ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੈ ਘਟ ਪਟਕੀ ਐਛਕ ਰੂਪ ਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਹੈ। ਘਟਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਸਜਾਤਿਤਾ ਵਾ ਵਿਜਾਤਿਤਾ ਸੰਬੰਧ ਪਟ ਸੈ ਹੈ॥ ਮੰਚਾਕ੍ਰੋਸੰਤਿ ॥ ਯਾ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਮੰਚ ਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਜਨਜਤਾ ਸੰਬੰਧ ਸਬਦ ਸੈ ਹੈ।

ਐ ਯਾ ਵਾਕਯ ਮੈ ਮੰਚ ਪਦ ਕੀ ਜਹਤ ਲਖਯਣਾ ਪ੍ਰਸ਼
ਸੈ ਹੈ। ਐ ਮੰਚ ਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਪ੍ਰਸ਼
ਸੈ ਹੈ। ਕਾਕੇ ਭਯੋ ਦਧਿਰਖਯਤਾਂ ਛਤ੍ਰੀਣੋ ਯਾਂਤਿ। ਇਨ
ਦੋਵਾਕਯਨਮੈ ਕਾਕਪਦ ਐ ਛਤ੍ਰੀਪਦਕੀ ਤਥਾ ਬਿੜਾਲ
ਔਛਤ੍ਰ ਰਹਤ ਪਦਕੀ ਧਰਮਰਾਜਕੀ ਰੀਤੀ ਸੈ ਭਾਗ ਤਯਾ
ਗ ਲਖਯਣਾਹੈ। ਕਾਕਕੀ ਬਯਕ੍ਤਿਔਛਤ੍ਰੀਕੀਬਯਕ੍ਤਿ ਤਥਾ
ਬਿੜਾਲ ਕੀ ਬਯਕ੍ਤਿ ਐ ਛਤ੍ਰੀ ਰਹਿਤ ਕੀ ਬਯਕ੍ਤਿ ਮਾਤ੍ਰ
ਮੈ ਹੈ। ਕਾਕ ਪਦ ਤਥਾ ਛਤ੍ਰੀ ਪਦ ਤਥਾ ਬਿੜਾਲ ਪਦ
ਔ ਛਤ੍ਰ ਰਹਿਤ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਤਦਾਤਮ ਅਧਿਕਰਣ

ਤਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਕ ਕੀ ਬਜਕ੍ਤੁ ਔ ਛਤ੍ਰੀ ਕੀ ਬਜਕ੍ਤੁ ਤਥਾ ਬਿੜਾਲ ਕੀ ਬਜਕ੍ਤੁ ਔ ਛਤ੍ਰ ਰਹਿਤ ਕੀ ਬਜਕ੍ਤੁ ਮਾਤ੍ਰ ਸੈ ਹੈ। ਕਾਕ ਪਦ ਔ ਛਤ੍ਰੀ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸਕਜਤਾ ਅਵਛੇਦਕ ਬਜਾਪ ਕੀ ਭੂਤ ਲਖਜਤਾ ਅਵਛੇਦਕ ਆਸ੍ਰ ਯਤਾ . ਵਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਯੇਤਾ ਔਧਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ ਬਿੜਾਲ ਸੈ ਔ ਛੱਤ੍ਰ ਰਹਤ ਸੈਹੈ। ਔ ਅਨਿਤਜੋਘਟਃ ਯਾ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤੀਸੈ ਘਟਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ ਅਨਿਤਜ ਪਦਾਰਥ ਸੈ ਹੈ । ਔ ਧੇਨੁ ਮਾਨਜ ਯਾਂ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਧੇਨੂ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧੇਤਾ

ਸੰਬੰਧ ਅਨਜਨ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੈ ਹੈ ॥ ਅਨਿਤਜੋਘਟਃ ਧੇਨੁ ਮਾਨਜ॥ ਇਨ ਦੋ ਵਾਕਜਨ ਮੈ ਘਟ ਔ ਧੇਨੁ ਪਦਕੀ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਜਣਾ ਘਟਕੀ ਬਜਕ੍ਤਿ ਮਾਤ੍ਰ ਔ ਅਪਰ ਸੂਤ ਗੌ ਕੀ ਬਜਕ੍ਤਿ ਮੈ ਹੈ। ਘਟ ਔਧੇਨੁ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਦਾਤਮੰ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ ਘਟਕੀ ਬਜਕ੍ਤਿ ਮਾਤ੍ਰ ਔ ਪ੍ਰਸੂਤ ਗੌ ਕੀ ਬਜਕ੍ਤਿ ਸੈ ਹੈਂ॥ ਧੇਨੁਦੁਹੇਤੁ ॥ ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੈ ਧੇਨੁ ਪਦਕੀ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਜਣਾ ਪ੍ਰਸਵ ਧਰਮ ਮੈ ਵਾ ਅਜਹਤ ਵਾ ਜਹਤ ਮਹਿਖੀ ਮੈ ਹੈ। ਔ ਧੇਨੂ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਾਦਾਤਮ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਪ੍ਰਸਵ

ਧਰਮ ਸੈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਵ ਧਰਮ ਕੇ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਵਾ ਤਦਾ
ਤਮ ਸੰਬੰਧੇਨ ਮਹਿਖੀ ਕਾ ਗਜਾਨ ਹੋਵੇ ਹੈ। ਵਾ ਧੇਨੂ ਪਦ
ਕੀ ਅਜਹਤ ਵਾ ਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਸੈ ਧੇਨੂ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸ
ਕਜ ਸਜਾਤਿ ਵਾ ਵਿਜਾਤਿ ਸੰਬੰਧ ਮਹਖੀ ਸੈ ਹੈ।
ਅਜਹਤ ਲਖਜਣਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਿਕਰਣਤਾ
ਸੰਬੰਧ ਹੈ ॥ ਗੇਹੇ ਧੇਨੂ ਅਸਤੀ ॥ ਯਾ ਵਾਕਜ ਕੀ
ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੈਂ ਧੇਨੂ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧਿਕਰਣਤਾ
ਸੰਬੰਧ ਗੇਹ ਸੈ ਹੈ। ਔ ਯਾ ਵਾਕਜ ਮੈ ਧੇਨੂ ਪਦ ਕੀ
ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ ਗੌ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈ ਹੈ। ਧੇਨੂ ਪਦ ਕਾ

ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਦਾਤਮ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ ਗੌਮਾਤ੍ਰ ਸੈਹੈ॥ ਪੁਸ਼ਪਵੰਤੰ ਤਪ੍ਰੁ ਔ ਪੁਸ਼ਪ ਵੰਤੰ ਸੀਤਲੰ॥ਇਨਵਾਕਜਨ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਪੁਸਪਵੰਤ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਅਧੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਉਸ੍ਨ ਸੀਤਲ ਗੁਣ ਸੈਹੈ। ਔ ਇਨ ਵਾਕਜਨ ਮੈ ਪੁਸ਼ਪਵੰਤ ਪਦਕੀ ਭਾਗ ਤਜਾਗ ਲਖਣਾ ਸੂਰਯ ਔ ਚੰਦ੍ਰ ਸੈ ਹੈ। ਔ ਪੁਸ਼ਪ ਵੰਤ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਸਜਾਤਿ ਤਾ ਵਾ ਵਿਜਾਤੀਤਾ ਸੰਬੰਧ ਚੰਦ੍ਰ ਔ ਸੂਰਯ ਸੈ ਹੈ। ਰਾਗ ਯੌ ਪੁਰਸ਼ਃ ਯਾ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਰਾਗ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਤਦਾਤਮ ਸੰਬੰਧ ਪੁਰਸ ਸੈਹੈ। ਔ ਯਾ

ਵਾਕਯ ਮੈ ਰਾਗ ਪਦ ਕੀ ਰਾਗ ਸੰਬੰਧਿ ਮੈ ਅਜਹਤ ਲਖਯਣਾ ਹੈ। ਐ ਰਾਗ ਪਦਕਾ ਸੂਸਕਯ ਸੇ ਵਕਤਾ ਸਬੰਧ ਰਾਗ ਸੰਬੰਧਿ ਸੈਹੈ ॥ ਤੂ ਪਦਾਰਥ ਬੋਧਕ ਵਾਕਯ ॥ ਸਵਾਏਖਾ ਪੂਰਸ਼ ਰਸੰ ਨੇਮਜਾ ਤਸਮਾਦਵਾਏ ਤਸਮਾਦੰਨਯ ਰਸਮਜਾਦੰਨਯੋ ਤ੍ਰਾਤਨਾ ਪ੍ਰਾਣਮਯਾ। ਤਸ ਮਾਦਵਾਏ ਤਸਮਾਦ ਪ੍ਰਾਣਮਜਾਦੰਨਯੋ ਤ੍ਰਾਤਮਾ ਮਨੋਮਜਾ ਤਸਮਾਦਵਾਏ ਤਸਮਾਦ ਮਨੋਮਜਾ ਦੰਨਯੋਂ ਤ੍ਰਾਤਮਾ ਵਿਗਜਾ ਨਮਯਾ ਤਸਮਾਦਵਾਏ ਤਸਮਾਦ ਵਿਗਜਾਨਮਜਾਦੰਨਯੋ ਤ੍ਰਾਤਮਾ ਅਨੰਦ ਮਯਾ।ਤਸਯ ਪ੍ਰੇਯ ਮੇਵ ਸਿਰਾ ਮੇ ਦੋ ਦਖਯ

ਣਾ ਪਖਜ: ਪ੍ਰਮੋਦੋ ਤ੍ਰਾਪਖਜ ਅਨੰਦਾਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਛ
ਪ੍ਰਤਿਸ਼੍ਰਾ ॥ ਯਹ ਪੰਚਕੋਸ਼ਵਾਕਜ ਮੈ ॥ ਸਤਜੰ
ਗਜਾਨ ਮਨੰਤੰ ਬ੍ਰਹਮ ਇਤਜਾਦਿ ਤਤ ਪਦਾਰਥ ਬੋਧਕ
ਵਾਕਜ ਹੈਂ। ਸ੍ਵਰਗ ਕਾਮਿਯ ਯੇਤ ਇਤਜਾਦਕ ਸਾਖਜਾ
ਤ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿ ਬੋਧਕ ਵਾਕਜ ਹੈ॥ ਨਹਿੰਸੇਤ ॥ ਸਰ
ਬਾਣੀ ਭੂਤਾਨੀ ਇਤਜਾਦਿਕ ਵਾਕਜ ਸਖਜਾਤ ਨਿਬ੍ਰਿਤਿ
ਬੋਧਕਹੈ।ਧ੍ਰੰਸਸ੍ਰੂਨਤ੍ਵੰ ਨਿਤਜਤ੍ਵੰ ।ਵਾ ਗਜਾਨਾ ਵਾ ਬਾਧਤ੍ਵੰ
ਨਿਤਜਤ੍ਵੰ । ਤ੍ਵੰ ਪਦਾਰਥ ਬੋਧਕ ਵਾਕਜ ਨ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ
ਕੂਤਬਜਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਕਤਾ ਔ ਤਤ ਪਦਾਰਥ ਬੋਧਕ

ਵਾਕਜਨ ਕਾ ਸ੍ਰਸਕਜ ਅੰਗੀ ਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਕਤਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿਧਿ ਵਾਕਜਨ ਸੈਹੈ। ਔ ਤ੍ਵੰ ਪਦਾਰਥ ਔ ਤਤ ਪਦਾਰਥ ਬੋਧਕ ਵਾਕਜਨ ਕਾ ਸ੍ਰਸਕਜਸੇ ਸੀਤਾ ਸੰਬੰਧ ਕਰਮਬਿਧੀ ਵਾ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਬਿਧਿ ਸੈ ਹੈ। ਔ ਤਤ ਪਦਾਰਥ ਬੋਧਕ ਵਾਕਜਨ ਕਾ ਸ੍ਰਸਕਜ ਵਿਸਜੀਤਾ ਬੋਧਕਤਾ ਸੰਬੰਧ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਬਿਧੀ ਕੇ ਵਿਧਾਯਕ ਵਾਕਜਨ ਸੈਹੈ। ਤਤ੍ਰਸ ਮਨ੍ਰਾਤ ਸੂਤ੍ਰੇਤਿ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਖਟ ਲਿੰਗ ਲਿਖਯਤੇ ॥

ਤਦਿਤਰ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਮਾਤ੍ਰ ਛਾਨ ਚਰਤਤ੍ਵ ਸਤਿਤਦਰਥ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਜਨਨ ਯੋਗਜ ਤ੍ਵੰ ਸਬਦ ਤਾਤ ਪ੍ਰਯੰ। ਤਤ ਖਟਿ ਬਿਧ ਲਿੰਗੈਰ ਨਿਸ੍ਰਯ ਤੇ ਬੇਦੇ ਲਿੰਗਾਨੀ ਤੁ ਦ੍ਰਿਸਤਾਨੀ ਉਪਕ੍ਰਮੋਪ ਸੰਘਾਰਾਵ ਭ੍ਯਾਸੋ ਪੂਰਬਤਾ ਫਲ ਮਰਥਵਾ ਦੋਪਪ੍ਰਿਸੁ ਲਿੰਗੇ ਤਾਤਪ੍ਰਯ ਨਿਸ੍ਰਯਾ ॥ ਇਤਿ ॥

ਪ੍ਰਕਰਣ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜਸਜਾਦ੍ਵਿਤਿ ਵਸ੍ਤੁਨਃ ਆਦਜੰਤਜੋਃ
ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਨ ਮੁਪ ਕ੍ਰਮੋਪ ਸੰਹਾਰੋ ਯਥਾ ਛਾਂਦੋ ਗੇਖਸ੍ਰੇ
ਪ੍ਰਪਾਠਕੇ ਸਦੇਵ ਸੌ ਮੇਦਮਗ੍ਰਮਾਸੀ ਦੇ ਕ ਮੇਵਾਦ੍ਵਿਤਜੰ
ਬ੍ਰਹਮ ਐ ਤਦਾਤਮਜ ਮਿਦੰ ਸ੍ਰਬ ਮਿਤਜੁਪ ਕ੍ਰਮੋਪ ਸੰਹਾਰਾ
ਵਾਦਜੰਤਜੋ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਕ੍ਰਣ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਜਸਜਾ ਦ੍ਵਿਤੀਯ
ਵਸ੍ਤੁਨਃ ਪੁਨਃ ਪੁਨਃ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਨਮਭ੍ਯਾਸਃ। ਯਥਾਤਤ੍ਰੈ
ਵ ਤਤ੍ਵ ਮਸਿ ਇਤਨਵ ਕ੍ਰਿਤੋ ਭ੍ਯਾਸਃ ॥ ੨ ॥ ਪ੍ਰਕਰਣ
ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜ ਸਜਾਮਾਨਾਂਤ੍ਰਾ ਵਿਸਜਤ ਅਪੂਰਬਤਾ।ਯਥਾ
ਤਤ੍ਰੈਵ ਤੈਂਤੌਪਨਿਸ਼ਦੰ ਪੁਸੰਪੁਸਜਾ ਮਿਤਿ ਅਦੁਤੀਵਸਤੂਨਃ

ਮਾਨਾਤ੍ਰਾ ਵਸਜਤਾ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਸਜੇਸ੍ਵ
ਗਜਮਾਣੰ ਤਦ ਗਜਾਨਾਤ ਤਤ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤਿ ਪ੍ਰਜੋਜਨੰ ਫਲੰ।
ਯਥਾ ਤਤ੍ਰੈ ਵਾ ਚਾਰਯਵਾਨ ਪੁਰਸ਼ੋ ਵੇਦ ਤਸਜਤਾਵ ਦੇਵ
ਚਿਰੰਜਾਵੰਨ ਵਿਵੋਖਜ ਅਥ ਸੰਪਤਸਜੇਤਿਯਾ ਦ੍ਵਿਤਿਵਸ੍ਤੁ
ਗਜਾਨਾਤ ਤਤ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤਿ ਫਲੰ ॥ ੪ ॥ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪ੍ਰਤਿ
ਪਾਦਜਸਜ ਪ੍ਰਸੰਸ ਨਮਰਥ ਵਾਦঃ ਯਥਾ ਤਤ੍ਰੈਵ ਜੇਨਾ
ਸ੍ਰੁਤੰ ਸ੍ਰੁਤੰ ਭਵਤਜਮਤੰ ਮਤੰ ਭਵਤਜਮਵਿਗਜਾਤੰਵਿਗਜਾ
ਤੰ ਭਵਤੇਜੇਤਿ ਅਦ੍ਵਿਤਿ ਵਸ੍ਤੁਨঃ ਪ੍ਰਸੰਸਨੰ ॥ ੫ ॥ ਪ੍ਰ
ਕ੍ਰਣ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜਸਜ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਾਂਤੈਰ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਨ ਮੁਪਪ੍ਤਿ।

ਯਥਾਤਤ੍ਰੈ ਸੌਮੇਕੇਨਮ੍ਰਿਦ ਪਿੰਡੇਨ ਵਿਗਜਾਤੇਨ ਸ੍ਰੂਬੰ ਮ੍ਰਿਣਮਯੰ ਵਿਗਜਾਤੰ ਸਜਾਤ ਵਾ ਚਾਰੰ ਭਣੰ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਧਜੇਯੰ ਮ੍ਰਿਤਕੇਤਜੇਵ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤਜਾਦਿ ਵਾਕਜ ਪ੍ਰਤਿ ਪਾਦਜਤਿ ਮ੍ਰਿਦਾਦਿ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਾਂਤੈਰ ਦ੍ਵਿਤੀ ਵਸ੍ਤੁ ਨਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦ ਨੰ ਏਵੰਖਟ ਬਿਧੰ ਤਾਤਪ੍ਰਯ ਲਿੰਗੈਰ ਵੇਦਾਂਤਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵਿਤੀ ਯੇ ਬ੍ਰਹਮਣੀ ਤਾਤਪਰਯ ਨਿਸ੍ਰੂ ਇਦਮੇ ਵਸ੍ਰਵਣ ਮਿਤੁਜ ਚਤੇ ॥ ੬ ॥ਖਟਲਿੰਗ ਇਤਿ॥ ਨਜਾਯਾਨੁਸਾਰ ਅਕਾਂਖਜਾ ਆਦਿਕੋਂ ਕੇ ਲਖਜਣ। ਪਦਜਸਯ ਪਦਾਂਤਰ ਵਿਤ੍ਰੇਕੇ ਨ ਅਨ੍ਵਯਾਨੁ ਨ ਭਾਵ ਕਤ੍ਰੂ ਮਾਕਾਂਖਾਯ ॥ ੧ ॥ ਅਰਥਾ

ਬ੍ਾਧੋ ਯੋਗਤਾ। ਜਲੇਨਸਿੰਚਤਿਤਰੁ। ਯਾਵ੍ਾਕਜਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ
ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੇ ਜਲ ਪਦਕਾ ਸ੍ਰਸਕਜ ਅਧਯੇਤਾ ਨਿਰੂਪਕਤਾ
ਸੰਬੰਧ ਸਿੰਚਨ ਸੈਹੈ ॥ ੨ ॥ ਪੁਰਸ਼ਾਭਿ ਪ੍ਰਾਯੋ ਵ੍ਕਤਿਤ੍ਰਾਤ
ਪਰਯੰ ਸੈਧਵ੍ਮਾਨੇ। ਯਾਵ੍ਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ
ਸ੍ਰਸਕਜ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਅਨਜਨ ਸੈਹੈ। ਧਰਮਰਾਜ
ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ੍ਰ ਅਰਥ ਬੋਧ ਜਨਨ ਯੋਗਤ੍ਰ ਸਬਦ
ਤਾਤ ਪ੍ਰਯੰ। ਅਯੰਪ੍ਰਬਤੋ ਬਹ੍ਰਿਮਾਨ ਪ੍ਰਿਥ ਵਿਤ੍ਰ ਵ੍ਤ੍ਰਾਤ
ਮਹਾਨ ਸਵ੍ਤ ॥ ੩ ॥ ਪਦਾਨਾਮ ਵ੍ਿਲੰਬੇਨੋ ਚਾਰਣੰ
ਸੰਨਿਧਿ ਗਿਰਰਬਹ੍ਰਿ ਮਾਨ ਭੁਕ੍ਰੰ ਦੇਵ੍ਦਤੇਨ ਯਾਂਵ੍ਾਕਜ

ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ ਗਿਰਰ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਅਧਯੇਤਾ ਸਾਧਯਤਾ ਭਖਕਤਾ ਸੰਬੰਧ ਪੁਰਸ਼ ਸੈਹੈ॥ ੪ ॥

ਵੇਦਾਂਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਪਦਾਰਥਾਨਾ ਪਰਸਪਰ ਜਯਗਯਾ ਸਾ ਵਿਜਯਤ੍ਵ ਯੋਗਯਤ੍ਵ ਮਾਕਾਂਖਯਾ ॥ ੧ ॥ ਤਾਤਪ੍ਰਯ ਵਿਸ਼ਯਭੂਤ ਸੰਸਰਗਾ ਬਾਧੋਯੋਗਤਾ ॥ ੨ ॥ ਤਦਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਮਾਤ੍ਰੇਛਾਨੁਚਰਤ੍ਵੇ ਸਤਿਤਦਰਥ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਜਨਨ ਯੋਗਯਤ੍ਵੇ ਸਬਦ ਤਾਤਪਰਯੰ ॥ ੩ ॥ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਵਾ ਲਖਯਣਾ ਤਮਕ ਯੋਗਯ ਪਦਯਸਯ ਸੰਬੰਧਾਤ ਅਵਿਦਯਾਨੰਨ ਪਦ ਜਨਯ ਪਦਾਰਥੋਪਸਥਿਤਿ ਅਸਤਿ ॥ ੪ ॥ਅਨੁਮਾਨਯਾਟ

ਮਾਨਯੇਤਿ ਵਾਕ੍ਯਸਬਪਦਾ ਨਿਯੋਗਯੰ ਭਵਤਿ ਸਾਬਦ
ਬੋਧ ਜਨਕ ਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਘਟਾਃਘਟ ਕਰਮ
ਤਾ ਅਨਜਨੰ ਕ੍ਰਿਤਜਤਿਵਾਕ੍ਵਤ ॥ ੧ ॥ ਘਟਾ ਕਰਮਤਾ
ਅਨਜਨ ਕ੍ਰਿਤੇਤਿਵਾਕ੍ਯ ਸਬਪਦਾਨਿ ਅਯੋਗਯੰ ਭਵਤੀ
ਸਾ ਬੋਧਾਜਨਕਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰਯਥਾ ਘਟਾਮਾਨਯੇਤਿ
ਵਾਕ੍ਯਵਤ ॥ ੨ ॥ ਘਟਵਦਭੂਤਲੰ ਯਾ ਵਾਕ੍ਯ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ
ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈਂ ਘਟ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕ੍ਯ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ
ਭੂਤਲ ਸੈਹੈਪ੍ਰਤ੍ਯਖ੍ਯ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰਬਲੰ ਪ੍ਰਤਖ੍ਯ ਗ੍ਯਾਨ
ਜਨਕਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਸਬਦ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ॥ ੩ ॥

ਸਾਬਦ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੁਰਬਲੰ ਸਾਬਦ ਬੋਧਾ ਜਨਕਤ੍ਵਾਤ
ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ॥ ੪ ॥
ਪੁਤ੍ਰਸ੍ਤੁਜਾਤਃ ॥ ਯਾਂ ਵਾਕਜ ਕੀ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਸੈ
ਪਿਤਾ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕਜ ਜਨਜਤਾ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ
ਉਤਪਤਿ ਰੂਪ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੈਹੈ ॥ ਸਾਬਦ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਪ੍ਰਬਲੰ
ਸਾਬਦ ਬੋਧ ਜਨਕਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵ ਯਥਾ ਪ੍ਰਤਜਖਜ
ਸਾਮਗ੍ਰੀ ॥ ੫ ॥ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਦੁਰਬਲੰ
ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਗਜਾਨਾਜਨਕਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ
ਸਾਬਦ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ॥ ੬ ॥ ਅਥਾਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਗਜਾਸਾ ।

ਯਾ ਸੂਤ੍ਰ ਮੈ ਜਿਗਯਾਸਾ ਪਦਕੀ ਜਹਤ ਲਖ੍ਯਣਾ ਵਿਚਾਰ ਮੈ ਹੈ । ਜਿਗ੍ਯਾਸਾ ਪਦਕਾ ਸੂਸਕ੍ਯ ਜਨਜਤਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚਾਰ ਸੈਂ ਹੈ॥ ਇਤਿ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਚਤੁਰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੇਃ

ਉਪਮਿਤਿ ਪ੍ਰਮਾ ਕਰਣ ਮੁਪਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਣੰ । ਸੰਗੀ ਸੰਗ੍ਯਾ ਵਾਚ੍ਯਤਾਗ੍ਯਾਨ ਮੁਪਮਿਤਿ। ਗੋ ਸਦ੍ਰਸ਼ੋਗਵ੍ਯਾ ਯਾ ਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਗੋ ਪਦਕਾ ਸੂਸਕ੍ਯ ਅਧ੍ਯੇਤਾ ਅਧਿ ਕਰਣਤਾ ਵਾ ਸੂਸਕ੍ਯ ਅਧ੍ਯੇਤਾ ਸੂਸਜਾਤਿ ਸਦ੍ਰਸਤਾ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ ਗਵ੍ਯ ਸੈਹੈ। ਉਸ੍ਰਵਿਧਰਮਾਸ੍ਰਿੰਗ

ਸਹਿਤ ਨਾਸਕਾ ਵਾਲਾ ਖੜਗਮ੍ਰਿਗਹੈ ਯਾਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਉਸ੍ਰ
ਪਦਕਾ ਔਜਲਾਦਿਵੈ ਧਰਮ ਵਤਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਯਾਵਾਕ੍ਯ ਮੈ
ਜਲ ਪਦਕਾ ਸ੍ਵਸਕ੍ਯ ਅਧ੍ਯੇਤਾ ਸ੍ਵਵਿਜਾਤਿਵੈ ਧਰਮਾਦਿ
ਕਰਣਤਾ ਸਬੰਧ ਖੜਗ ਮ੍ਰਿਗ ਸੈ ਔ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੈ ਹੈ।
ਸਦਰਸ ਗ੍ਯਾਨ ਜਨ੍ਯ ਗ੍ਯਾਨ ਮੁਪਮਿਤਿ। ਦੇਹਾਦਿਵੈ
ਧਰਮਵਾਨ ਆਤਮਾ ਯਾ ਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਦੇਹ ਪਦਕਾਸ੍ਵਸਕ੍ਯ
ਅਧ੍ਯੇਤਾ ਸ੍ਵਵਿਜਾਤਿਵੈਧਰਮਾਦਿਕਰਣਤਾਸੰਬੰਧਆਤਮਾ
ਸੈਹੈ। ਵਾ ਵੈ ਧਰਮ ਗ੍ਯਾਨ ਜਨ੍ਯ ਗ੍ਯਾਨ ਮੁਪਮਿਤਿ।
ਕਮਲੈਨ ਲੋਚਨ ਮੁਪਮਨੋਮਿ। ਯਾ ਵਾਕ੍ਯ ਮੈ ਕਮਲ ਪਦ

ਕਾ ਔ ਮੁਖੰ ਚੰਦ੍ਰੇਣ ਮੁਪਮਣੋਮਿ ਯਾ ਵਾਕਯ ਮੈ ਮੁਖਪਦ ਕਾ ਸ੍ਵਸਕਯ ਅਧਯੇਤਾ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਵਾ ਸ੍ਵਸਕਯਅਧੇਤਾ ਸ੍ਵਸਜਾਤਿ ਸਦ੍ਰਸਤਾ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ ਲੋਚਨ ਸੈ ਔ ਚੰਦ ਸੈਂਹੈ ਭੇਦ ਮਾਨਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਸਮਾਨ ਧਰਮਤ੍ਵੰ ਸਦਰਸਯ ਤ੍ਵੰ ॥ ਨਯਾਯਕੌਂ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਬਯਾਪਾਰ ਵਤ ਅਸਾਧਾਰਣੰ ਕਾਰਣੰ ਕਰਣੰ ॥ ਵੇਦਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ॥ ਬਯਾਪਾਰ ਭਿੰਨਅਸਾਧਾਰਣੰ ਕਾਰਣੰ ਕਰਣੰ॥ਇਤਿ॥੪॥

ਪੰਚਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੇਃ ॥ ਉਪਪਾਦਯ ਗਯਾਨੇ ਨ ਉਪਪਾਦਕ ਕਲਪਨਾ ਅਰਥਾ ਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾ ।ਉਪਪਾਦ

ਗਜਾਨ ਮਰਥਾ ਪਤਿ ਪ੍ਰਮਾਣੰ। ਸਾਧਜਾ ਭਾਵ ਬਜਾਪਕੀ ਭੂਤ ਸਾਧਨਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤ੍ਵੰ ਹੇਤੋਃ ਬਜਤਿਰੇਕ ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਯਥਾ ਵਖਜਮਾਣਾ ਨੁਮਾਨੇ ਗੰਧਵਤ੍ਵੰ॥ ਇਤਿ॥ ਯਤ੍ਰ ਇਤ੍ਰ ਭੇਦਾ ਭਾਵਾ ਤਤ੍ਰ ਗੰਧਾਭਾਵਾ। ਬਜਤਿਰੇਕ ਮਾਤ੍ਰ ਪ੍ਰਯੋਗਜ ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਮਤ ਲਿੰਗੰ ਕੇਵਲ ਬਜਤਿਰੇਕੀ। ਯਥਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਇਤ੍ਰਭੇਦਵਤੀ ਗੰਧਵਤ੍ਵਾਤ ਯਤ੍ਰੈਤ੍ਰ ਭੇਦਾ ਭਾਵਃ ਤਤ੍ਰ ਗੰਧਾਭਾਵਾ ਯਥਾ ਜਲੇ। ਇਤਜਤ੍ਰਅਨ੍ਵੈ ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਨਾਸ੍ਤਿ ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ ਨਾਂ ਪਖਜਤ੍ਵਾਤ। ਜਲਾਦਿਨਾ ਤਥਾ ਤ੍ਵਾਭਾਵਾਤ। ਸਾਧਜਾ ਭਾਵ ਵਦ ਬ੍ਰਿਤਿਤ੍ਵੰਹੇਤੋਃ ਅਨ੍ਵਯ

ਬਜਾਪ੍ਤਃ ਯਥਾ ਵਖਜ ਮਾਣਾਨੁਮਾਨੇ ਗਜੇਤ੍ਵ ॥ ਇਤਿ ॥
ਯਤ੍ਰਗਜੇਤ੍ਵੰ ਤਤ੍ਰਪਦ ਸ਼ਕ੍ਤਿ ਵਾਨਤ੍ਵੰ । ਅਨ੍ਵਯਮਾਤ੍ਰ ਸਾਧਜ
ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਮਤ ਲਿੰਗੰ ਕੇਵਲਾਨ੍ਵਯ ਯਥਾ ਘਟਃ ਪਦ ਸ਼ਕ੍ਤਿ
ਵਾਨ ਗਜੇ ਤ੍ਵਾਤ ਯਤ੍ਰਗਜੇਤ੍ਵੰ ਤਤ੍ਰ ਪਦ ਸ਼ਕ੍ਤਿਵਾਨਤ੍ਵੰ ਯਥਾ
ਪਦੇ ਇਤਜਤ੍ਰਯ ਤ੍ਰਗਜੇਤ੍ਵੰਨ ਤਤ੍ਰ ਪਦ ਸ਼ਕ੍ਤਿਵਾਲਤ੍ਵੰਨ ॥
ਇਤਿ ॥ ਬਜਤਿਰੇਕ ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਨਾਸ੍ਤਿ ਸਰਬੇਸਾਂ ਪਦ
ਸ਼ਕ੍ਤਿਵਾਨ ਤ੍ਵਾਤ । ਅਨ੍ਵੈਸਾਧਜ ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਮਤਬਜਤਿਰੇਕ
ਸਾਧਜ ਬਜਾਪ੍ਤਿ ਮਤ ਲਿੰਗੰ ਅਨ੍ਵੈ ਬਜਤਿਰੇਕੀਯਥਾਪ੍ਰਬਤੋ
ਬਹ੍ਨਿਵਾਨਧੂਮਤ੍ਵਾਤਯਤ੍ਰ ਧੂਮਤ੍ਵੰਤਤ੍ਰਬਨਿਤੰਯਥਾਮਹਾਨ ਸੇ

॥ ਇਤਿ ॥ ਵਾਯਤ੍ਰ ਬਹ੍ਰਿਤ੍ਰੂ ਨ ਤਤ੍ਰ ਧ੍ਰੂਮਤ੍ਰੂ ਨ ਯਥਾ ਮਹਾਂਰਦੇ॥ ਇਤਿ ॥ ਦ੍ਵਾਰਿਭਿਧੇਹਿ ਯਾਂ ਵਾਕਯ ਮੈ ਦ੍ਵਾਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਰਮਤਾ ਨਿਰੂਪਤਾ ਸੰਬੰਧ ਬਿਧਾਨ ਸੈ ਹੈ॥ ਦ੍ਵਾਰ ਪਦਾਰਥ ਕਾ ਪਧਾਨਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰਿਸਕਯ ਅਧਯੇਤਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਪਿਧੇਹੀ ਕਾ ਦ੍ਵਾਰਕੇ ਸਾਥ ਸ੍ਰਿਸਕਯ ਅਧਿ ਕਰਣਤਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ॥ ਇਤਿ ॥ ੫॥

ਅਥ ਖਸ੍ਰਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕੇਃ

ਅਭਾਵ ਪ੍ਰਮਾਕਰਣ ਮਨੁਪਲਭਧ ਪ੍ਰਮਾਣੰਨਿਸ਼ੇਧ ਮੁਖ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਵਿਸਤ੍ਰੂ ਅਭਾਵਤ੍ਰੂ। ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ ਸਾਪੇਖਯ

ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਵਿਸਜਤ੍ਵੰ ਅਭਾਵਤ੍ਵੰ॥ ਦ੍ਰਿਸਤਾ ॥ ਸੰਬੰਧ ਸਦ੍ਰਿਸ ਭਿੰਨਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗੀ ਸਾਪੇਖਤ੍ਵ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਵਿਸਜਤ੍ਵੰ ਅਭਾਵਤ੍ਵੰ।ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ ਅਵਿਰੋਧਤ੍ਵੇ ਸਤਿਅਭਾਵ ਤ੍ਵੰ ਅਨਜੋ ਅਨਜਾ ਭਾਵਤ੍ਵੰ। ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗੀ ਵਿਰੋਧਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਵੰ ਸੰਸਰ। ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ ਭਿੰਨਤ੍ਵੇ ਸਤਿਉਤਪਤਿ ਨਾਸ ਸੂਨਤ੍ਵੇਸ੍ਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਵੰ ਅਨਯੋ ਅੰਨਜਾ ਭਾਵਤ੍ਵੰ ਗਾਭਾ ਵਤ੍ਵੰ। ਅਭੇਦਾਨਖੇਕਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਵੰ ਅਨਜੋ ਅਨਜਾ ਭਾਵਤ੍ਵੰ। ਅਨਾਦਿ ਸਾਂਤਤ੍ਵੇਸਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਾਗ ਭਾਵਤ੍ਵੰ। ਸਾਦਿ ਅਨੰਤ ਤ੍ਵੇਸਤਿ ਅਭਾਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਧ੍ਵੰਸਾਭਾਵਤ੍ਵੰ।ਲਮਖਵਰਤ

ਤ੍ਰੈਸਤਿ ਅਲਖਜ ਵਰਤਤ੍ਰੂੰ ਅਤਿਬਜਾਪ੍ਰਿਤ੍ਰੂੰ । ਸਦਿਸਾਂਤ ਤ੍ਰੈਸਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਰੂੰ ਸਾਮਯਿਕਾ ਅਭਾਵਤ੍ਰੂੰ। ਅਨਯੋਅਨਜਾਂ ਭਾਵ ਭਿੰਨ ਤ੍ਰੈਸਤਿ ਉਤਪਤਿ ਨਾਸ ਸੂਨਤ੍ਰੈਸਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਰੂੰ ਅਤਜੰਤਾ ਭਾਵਤ੍ਰੂੰ । ਸਬਦ ਗੁਣਵਾਨ ਅਕਾਸਾਃ ਅਤੀ ਤਾਦਿੰ ਬਜਵਹਾਰ ਹੇਤੁ ਕਾਲਃ । ਪ੍ਰਾਚਜਾਦਿ ਬਜਵਹਾਰ ਹੇਤੁਦਿਸਃ ਗਜਾਨਾਦਜਾਧਿ ਕਰਣਾਤਮਾ। ਯਸਜਾਭਾਵਃ ਸਃ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਃ ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗੀ ਵਿਰੋਧਤ੍ਰੈਸਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਰੂੰ ਸੰਸਰਗਾ ਭਾਵਤ੍ਰੂੰ। ਪ੍ਰਤਿ ਯੋਗਜਤਾ ਅਵਛੇਦਕ ਵਿਰੋਧ ਤ੍ਰੈ ਸਤਿ ਅਭਾਵਤ੍ਰੂੰ ਅਨਜੋ ਅਨਜਾ ਭਾਵਤ੍ਰੂੰ। ਕਾਲੇ ਭਜੋ

ਕਾਲਕਃ ਸ੍ਵਸਮਵਾਈ ਸੰਯੁਗਤ ਸੰਯੋਗ ਸੰਬੰਧ ਵਾ ਕਾਲੇ
ਵ ਕਾਲਕਃਯਤਸਤ੍ਵੇਯਤਸਤ੍ਵੰਅਨ੍ਵਯਯਦਾਭਾਵੇਯਦਾਭਾਵੰ
ਵਤ੍ਰੇਕਃ ਆਦਿਖਯਣਸੰਬੰਧੇਹੀਯਨੀ। ਘਟਿਕਾਅਧਿਕਰਣ
ਤਾ ਸੰਬੰਧ ਆਦਿਖਯਣ ਸੈਹੈ। ਦ੍ਰਬਯੋਰੇ ਵਸੰ ਯੋਗਃ ॥
ਅਨੁਮਾਨ ॥ ਅਯੰ ਅਸਮਾਤ ਗੁਰਃ ਨਿਮਿਨਤ੍ਵਾਤਯੰਨੈ
ਵੰਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਅਨਿਮਨੰ। ਅਯੰਪੁਰਸਃ ਸੁਖਾਭਾਵਵਾਨ
ਅਪ੍ਰਸਿੰਨ ਬਦਨ ਤ੍ਵਾਤ ਮਦੀਯਵਤ। ਅਯੰ ਪੁਰਸਃ ਦੁਃ
ਖਃ ਭਾਵਵਾਨ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਬਦਨਤ੍ਵਾਤਮਦੀਯਵਤ। ਵਿਸਜ
ਚੈਤਨਜ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਚੈਤੰਨਜੰ ' ਤ੍ਰਜਖਜ ਗਜਾਨੰ।

ਵਿਸਜ ਚੈਤਨ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਮਾਣ ਚੈਤੰਨਜੰ ਪਰੋਖ ਗਜਾਨੰ ਸੰਸਕਾਰ ਮਾਤ੍ਰ ਜਨਜ ਗਜਾਨੰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ । ਤਤਾਇਦੰਤਾ ਅਵਗਾਹੀ ਗਜਾਨੰ ਪ੍ਰਤਜ ਭਿਗਜਾ ਇਦੰਤਾ ਅਵਗਾਹੀ ਗਜਾਨੰ ਅਭਿਗਜਾ । ਇਦੰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ॥ ਸੰਸਕਾਰ ਜਨਜੰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਤ੍ਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾਃ ਅਨਭਵਃ ॥ ਅਸਮਾਤ ਕਾਲਾਤ ਪੂਰਬੋਤਪਨਃ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਚਰਮਾਤਮਕੰ ਤਦੋਤ੍ਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਜਾ ਭਾਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਸਰਬ ਸਮਾਤ ਪੂਰਬੋਤ ਪੰਨਃ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ। ਇਦੰ ਸਾਲਾਯਗਵਾਨ ਅਸੀਤ ਜ੍ਰਪਮਾਨਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਧ੍ਰਮੇਨਧ੍ਰਸਰ

ਤ੍ਰਾਤ ਵਰਤਮਾਨ ਯਗਸਾਲਾ ਵਤ । ਅਯੰ ਅੰਮ੍ਰ ਬ੍ਰਿਖਯ
ਫਲਵਾਨ ਭਵਿਖਯਤਿ ਅੰਮ੍ਰ ਬ੍ਰਿਖਯਤ੍ਰਾਤ ਵਰਤਮਾਨਅੰਮ੍ਰ
ਬ੍ਰਿਖਯਵਤ । ਸੁਖਾਦਿ ਪ੍ਰਤਯਖਯ ਯੋਗਯੰ ਪ੍ਰਤਯਖਯਾਨੁ
ਭਵ ਤ੍ਰਾਤ ਘਟਵਤ ਵਾ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਧਰਮਾਦਿ ।
ਧਰਮਾਦਿ ਪ੍ਰਤਯਖਯ ਯੋਗਯੰ ਪ੍ਰਤਯਖਯਾਨ ਭਵਾਭਾਵਾਤ
ਵਾ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਸੁਖਾਦਿ ।ਅੰਧਕਾਰੇ ਘਟਾਤਯਤਾ
ਭਾਵਃ ਇੰਦ੍ਰਸਨਿ ਕਰਸਾ ਭਾਵੇ ਸਤਿ ਉਪਲੰਭਾਵਾਤ।
ਅਲੋਕ ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਘਟਾ ਭਾਵ ਵਤ ਭੂਤਲ ਵਤ । ਘਟਃ
ਅੰਧਕਾਰੇ ਅਤਯੰਤਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਤਿਯੋਗੀ ਸ੍ਰਬ੍ਰਿਹਪਯੁਕ੍ਰੋਪ

ਲਿੰਭਾਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਘਟਵਤ ਭੂਤਲੰ ॥ਇਤਿ।
ਭੂਤਲੇ ਘਟ ਸੰਜੋਗੋਅਸ੍ਤਿ॥੧॥ਸੰਜੋਗਸੰਬੰਧੇਨਭੂਤਲੇਘਟੋ
ਅਸ੍ਤਿ ॥ ੨ ॥ ਸੰਜੋਗ ਸੰਬੰਧੇਨ ਭੂਤਲੇ ਘਟੋ ਨਾਸ੍ਤਿ ॥
੩ ॥ ਭੂਤਲੇ ਘਟ ਸੰਜੋਗੋ ਨਾਸ੍ਤਿ ॥ ੪ ॥ ਘਟੇ ਘਟੋ ਭੇਦੋ
ਅਸ੍ਤਿ ॥ ੫ ॥ ਅਭੇਦ ਸੰਬੰਧੇਨ ਘਟੇ ਘਟੋ ਅਸ੍ਤਿ ॥ ੬ ॥
ਪਟੋ ਘਟੋ ਨੈ ॥ ੭ ॥ ਪਟੇ ਘਟਾ ਭੇਦੋ ਨਾਸ੍ਤਿ ॥ ੮ ॥
ਸਮਵਾਇਨ ਘਟੇ ਘਟਤ੍ਵੰ ਅਸ੍ਤਿ ॥ ੯ ॥ ਸਮਵਾਇਨ ਪਟੇ
ਘਟਤ੍ਵੰ ਨਾਸ੍ਤਿ ॥ ੧੦ ॥ ਅਭੇਦ ਸੰਬੰਧੇ ਘਟੇ ਘਟੋ ਅਸ੍ਤਿ ॥
੧੧ ॥ ਅਭੇਦ ਸੰਬੰਧੇਨ ਪਟੇ ਘਟੋ ਨਾਸ੍ਤਿ ॥ ੧੨ ॥

ਸਰੂਪ ਸੰਬੰਧੇਨ ਘਟੇ ਘਟਾ ਭੇਦੋ ਅਸ੍ਤਿ ॥ ੧੩ ॥ ਸਰੂਪੰ ਸੰਬੰਧੇਨ ਪਟੇ ਘਟਾ ਭੇਦੋ ਨਾਸ੍ਤਿ ॥ ੧੪ ।

ਅਥ ਸਪਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੇਃ

ਅਨਜਨਥਾ ਸਿਧਤ੍ਵੇ ਸਤਿਕਾਰਜ ਨਿਯਤ ਪੂਰਬ ਵਰਤੀ ਕਾਰਣੰ ਸਮਾਨ ਕਾਰਣੰ। ਕਾਰਜਾਨੁਗਤਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਕਾਰਜ ਜਨਕਤ੍ਵੰ ਉਪਾਦਾਨਤ੍ਵੰ । ਕਾਰਜ ਤਟਸਥਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਕਾਰਜ ਜਨਕਤ੍ਵੰ ਨਮਿਤ ਕਾਰਣਤ੍ਵੰ। ਯਤਸੰਵੇਤੰ ਕਾਰਯ ਮੁਤਪਦ ਤੇ ਤਤ ਸਮਵਾਇ ਕਾਰਣੰ। ਸਮਵਾਈ ਕਾਰਣ ਸੰਬੰਧਤ੍ਵੇ ਸਤੀ ਕਾਰਜ ਜਨਕਤ੍ਵੰ ਅਸਮਵਾਈ ਕਾਰਣਤ੍ਵੰ।

ਕਾਰਜੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵਾ ਸਹਜੇਕਸਮਨਾਰਥੇ ਸਮਵੇਤਤ੍ਵੇ
ਸਤਿਯਤ ਕਾਰਣੰ ਤਦਾਸਮਵਾਯਿ ਕਾਰਣੰ । ਸੂਤ੍ਰੰ ਓਰ
ਪ੍ਰਾਪ੍ਤਿਓਃ ਪ੍ਰਾਪ੍ਤਿਸੰਯੋਗਃ । ਸੰਯੁਕ੍ਤ ਬਯਵਹਾਰਹੇਤੁਃ
ਸੰਯੋਗਃ । ਉਪਾਦਾਨ ਭਿੰਨਤ੍ਵੇ ਸਤਿਕਾਰਜ ਜਨਕਤ੍ਵੰ
ਨਿਮਿਤ ਕਾਰਣਤ੍ਵੰ । ਜੀਵਃ । ਪ੍ਰਸਮਾਤ ਨ ਭਿਦਤੇ ਸਚਿ
ਦਾਨੰਦ ਰੂਪਤ੍ਵਾਤ ਬ੍ਰਹਮਵਤ । ਜੀਵੋ ਸੌ ਪਰਮਪਰਾ ਭਿੰਨੌ
ਸਚਿ ਨੰਦ ਰੂਪਤ੍ਵਾਤ ਬ੍ਰਹਮਵਤ । ਜੀਵਾਨਿਤਯੰ । ਪ੍ਰਭਿੰਨ
ਤ੍ਵਾਤ ਘਟਵਤ । ਬ੍ਰਹਮਾਨਿਤਯੰ । ਅਨਾਤਮਤ੍ਵਾਤ ਘਟਵਤ।
ਜਦ ਜੀਵਾਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਭਿੰਨਃ । ਸਜਾਤੀ ਤਰਗੀ। ਘਟਾ

ਦਿਵਤ ਪ੍ਰਕਿਨਤ੍ਵੇ ਨਾਨਿਤਜੇ ਵਸਜਾਤ । ਜਦੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮ
ਜੀਵ ਭਿੰਨਃ ਸਜਾਤ । ਤਜਰੀ ਘਟਾ ਦਿਵਦਨਾਤਮਤ੍ਵੇਨਾ
ਨਿਤਜੇ ਵਸਜਾਤ । ਵਿਸਜ ਪ੍ਰਕਾਸਕਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਅੰਤਃ
ਕਰਣਾ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਣਾਮਤ੍ਵੰ ਬ੍ਰਿਤਿਤ੍ਵੰ। ਅਗਜਾਨ ਨਾਸਕਤ੍ਵੇ
ਸਤਿਅੰਤਃ ਕਰਣਾ ਗਜਾਨ ਪ੍ਰਣਾਮਤ੍ਵੰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਤ੍ਵੰ। ਅਸ੍ਤੁ
ਬਜਵਹਾਰ ਹੇਤਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਅੰਸਃ। ਅੰਤਹ ਕਰਣਾ ਗਜਾਨ
ਪ੍ਰਣਾਮਤ੍ਵੰ ਬ੍ਰਿਤਤ੍ਵੰ । ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਨਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਯਥਾਰਥ
ਗਜਾਨਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਵੰ । ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਿੰਨਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਅਬਾਧਤਾ
ਰਥ ਗੋਚਰ ਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਵੰ। ਅਬਾਧਤਾਰਥ ਗੋਚਰਤ੍ਵੰ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਵੰ।

ਵਿਸਜਸਜ ਪ੍ਰਮਾਤਈ ਸੰਬੰਧਤ੍ਰੈ ਵਿਸਜ ਗਤਿ ਪ੍ਰਤ੍ਰਖਜਤ੍ਰੈ । ਵਿਸਜਸਜ ਪ੍ਰਮਾਤਈਸਬੰਧਤ੍ਰੇ ਸਤਿਵਿਸਜਸਜ ਗਜਾਨਤ੍ਰੈ ਗਜਾਨ ਗਤਿ ਪ੍ਰਤਜਖਜ ਤ੍ਰੈ ।ਯੋਗ ਵਿਸਜਸਜ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਤਈ ਸਬੰਧਤ੍ਰੈ ਵਿਸਜਗਤਿ ਪ੍ਰਤਜਖਜਤ੍ਰੈ।ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਤਈ ਸੰਬੰਧਤ੍ਰੇ ਸਤਿ ਯੋਗਜ ਵਿਸਜਸਜ ਗਜਾਨਤ੍ਰੈ ਗਜਾਨ ਗਤਿ ਪ੍ਰਤਜਖਜਤ੍ਰੈ । ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਤਈ ਸੰਬੰਧਤ੍ਰੇ ਸਤਿ ਯੋਗਜ ਵਿਸਜਸਜ ਯੋਗਜ ਪ੍ਰਮਾਨ ਜਨਜ ਗਜਾਨਤ੍ਰੈ ਗਜਾਨਗਤਿ ਪ੍ਰਤਜਖਜਤ੍ਰੈ ।ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰੀ ਸੰਬੰਧ ਤ੍ਰੇ ਸਤਿ ਯੋਗਜ ਵਿਸਜਾ ਯੋਗਜ ਪ੍ਰਮਾਣਾ ਜਨਜ

ਗਜਾਨ ਤ੍ਵੰ ਗਜਾਨ ਗਤਿ ਪ੍ਰਤਜਖਜਤ੍ਵੰ । ਸ੍ਵਭਾਵਾਦਿ
ਕਰਣੇ ਅਭਵਭਾਸਃ ਅਧਜਸਃ ਏਕ ਵਿਸ਼ੇਸੇ ਉਭੌ ਵਿਸੇ-
ਸਣਾ ਵਗਾਹੀ ਗਜਾਨੰ ਸੰਸਜਃ । ਏਕਸਮਨ ਧਰਮਣੀ
ਵਿਰੁਧ ਨਾਨਾ ਧਰਮਾਵਿਗਾਹੀ ਗਜਾਨੰ ਸੰਸਜਃ । ਨਿਵਾਰੇ
ਪਤਿਯੋਃ । ਕਾਮਾਯ ਪਤਿ ਪ੍ਰਯੋ ਭਵਤਿ । ਕਿੰਤ੍ਵ ਆਤਮ
ਨਸਤ੍ਵ ਕਾਮਾਯਪਤਿ ਪ੍ਰਯੋਭਵਤਿ ॥ ਸ੍ਰੁਤਯੇਤਿ ॥
ਤਸਜਾ ਭਾਸਾ ਸ੍ਰੁਕ ਮਿਦੰ ਤ੍ਰਿਕਾਤਿ॥ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨਾਤ ਵਿਖਜ
ਮਸਤਾਵਤ੍ਵੇਸਤਿ ਅਭਿਵਾਸਤ੍ਵੰਅਧਜਾਸਤ੍ਵੰ।ਅਹੰਕਰਤਾਅਹੰ
ਭੁਗਤਾ ਇਤਿਜਾਧਜਾਸਃ । ਅਹਮਾਕਾਰਸੰਸਕਾਰ ਜਨਜਾਃ

ਅਹਮਾਕਾਰਾ ਧਜਾਸਤ੍ਰਾਤ ਜੰਨੈਵੰਤੰਨੈਵੰ ਜਥਾਮਮਕਾਰਾ ਧਜਾਸ਼ ਮਮਪੁਤ੍ਰ ਮਮਇਸਤ੍ਰੀਇਤਜਾਧਜਾਸ਼ ਮਮਾਕਾਰ ਸੰਸਕਾਰ ਜਨਜਾ: ਮਮਾਕਾਰਾ ਧਜਾਸਤ੍ਰਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਜਥਾ ਇਦਮਾਕਾਰਾ ਧਜਾਸ਼ ਅਯੰਘਟ: ਇਤਜਧਜਾਸ਼ ਇਦਮਾਂਕਾਰ ਸੰਸਕਾਰ ਜਨਜਾ: ਇਦਮਾਕਾਰਾਧਜਾਸ ਤ੍ਰਾਤ। ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਅਹਮਾਕਾਰਾਧਜਾਸ਼। ਬਾਧ ਯੋਗਜਤ੍ਰੈ ਸਤਿਸ੍ਰੂਰੂਪ ਮਾਨਤ੍ਰੂ ਸਦਸ ਦ੍ਵਿਲਖਜਣਤ੍ਰੈ। ਸਵਿਲਾਸ ਗਜਾਨ ਵਿਮਜਤ੍ਰੈ ਅਧਿਸ੍ਠਾਨਤ੍ਰ। ਮਤ ਭੇਦ ਸੇ ਵਿਮਜ ਤ੍ਰੈ ਪਦਕਾ ਅਵਰਨਕਤ੍ਰ ਵਾ ਅਧਾਰਤ੍ਰੈ ਅਰਥ ਹੈ।

ਇੰਦ੍ਰੇ ਕਾ ਵਾ ਇੰਦ੍ਰਯ ਸੰਬੰਧਕਾ ਸ੍ਵਜਨਯ ਜਨਯਤਾ ਸੰਬੰਧ ਭ੍ਰਮ ਗਯਾਨ ਸੈਹੈ। ਅਯੰ ਬਯਵਹਾਰਕ ਪ੍ਰਪੰਚਃ ਮਿਥਯਃ ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਸਕਤ੍ਵਾਤ ਯਥਾ ਸੁਕ੍ਤੌਰਯਤਾ ਦੌ।ਪਰਸ ਪਰਾਤਯੰਤਾਭਾਵ ਸਮਾਨਾਧਿ ਕਰਣਯੋ ਰਵਿਰੁਧਧਰਮਯੋ ਰਿਕਤ੍ਰ ਸਮਾਵੇਸਃ ਸੰਕਰਃ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਬੰਯਤ੍ਰੇਕ ਭੇਦਸਤੁਲਯਤ੍ਵੰ ਸੰਕ੍ਰੋਥਾਨ ਵਸਥਤਿ। ਰੂਪ ਹਾਨਿਰ ਸੰਬੰਧੋ ਜਾਤਿ ਬਾਧਕ ਸੰਗ੍ਰਹ। ਪਦਾਰਥਃ ਵਾਹਯੰ ਅਸ੍ਤਿ ਪ੍ਰਤਖਯ ਗਯਾਨ ਤ੍ਵਾਤ। ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਸਸਸ੍ਰਿੰਗਃ। ਇਦੰ ਰਯਤੰ ਸੰਸਕਾਰੋ ਦਬਧੰ ਪ੍ਰਤਯਖਯ ਗਯਾਨ ਤ੍ਵਾਤ

ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਕਰਾਦਿ ਸੰਸਕਾਰ। ਕਰਾਦਿ ਸੰਸ-ਕਾਰੋ ਨੁਦ ਬੁਧੰ ਪੂਤਖਜ ਗਜਾਨ ਭਾਵਾਤ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਰਜਤ ਸੰਸਕਾਰ। ਅਯੰ ਚੰਦਨੰ ਸੁਗੰਧਿਵਾਨ ਸ੍ਵੇਤ ਚੰਦਨਤ੍ਵਾਤ ਪੂਰਬ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟ ਚੰਦਨ ਵਤ ਵਾ ਜੰਨੈਵੰ ਤੰਨੈਵੰ ਯਥਾ ਰੰਕਤ ਚੰਦਨ। ਗਜਾਨ ਗ੍ਰਾਹਕ ਤ੍ਵੰ ਸਤਿ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਵ ਗ੍ਰਾਹਕਤ੍ਵੰ ਸ੍ਵਤਃ ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਵੰ। ਦੋਸ ਜਨਜਤ੍ਵੰ ਭ੍ਰਮਤ੍ਵੰ। ਨਿਸ ਫਲ ਪ੍ਰਬ੍ਰਿਤਿ ਜਨਕਤ੍ਵੰ ਭ੍ਰਮਤ੍ਵੰ।ਬ: ਾਪਾਰੋਪੇਣਬਜਾਪਕਜ ਰੂਪਣੰ ਤਰਕਃ। ਇਤਿ ਸਪ੍ਤਮਕੋਃ॥

ਅਬ ਅਸ੍ਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕੇ ਲਖਜਣ ਲਿਖਜਤੇ

ਤਤ੍ਵਮਸਜਾਦਿ ਵਾਕਜੈਬਸਮਕਧਿ ਜਨਜਮਾਤ੍ਰੂਤ੍ਰ:
ਅਵਿਦਜਾ ਸਹਕਾਰਜੇਣ ਨਾਸੀ ਦਸ੍ਰਿ ਭਵਿਖਜਤਿ।ਪੂਰਬ
ਸਿਧ ਤਮਸੋ ਹੀ ਪਸੂਮੋ ਨਾਸਯੋਭਵਤਿਨਾ ਪਿਤਦਗੋਚਰ:
ਅਸਿਜਤ੍ਰੂ ਵਿਸਜਤ੍ਰੂ ਵਿਭਾਗਨੀਰਿਤਰੇਵਕੇਵਲਾ।ਅੰਵਰਣ
ਵਿਖਜਪ ਸਕ੍ਰਿਮਾਨਤ੍ਵੈਸਤਿ ਅਨਾਦਿ ਭਾਵਰੂਪਤ੍ਵੈ ਅਗਜਾ
ਨਤ੍ਵੈ ।ਨਿਰਗੁਣੇ ਨਿਰੋਪਮੇ ਪਿਖੰਡੇਮਯਾਂ ਰਿਤ ਸਰਬ
ਕਲਪਨਾ ਸੂਨਜਾ । ਘਟੈਤਿ ਜਗਦੀਸ ਜੀਵ ਭੇਦਾਨ
ਤਸਮਾਦ ਘਟਨ ਘਟ ਪਟੀਯਸੀ ਮਾਯਾ । ਦ੍ਰਬਾਰੰਭਕ

ਤ੍ਰੈਸਤਿ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਤ੍ਰੈ ਅਵ੍ਰਜਵ ਤ੍ਰੈ। ਦ੍ਰਬ੍ਯ ਰੂਪ
ਪ੍ਰਮਾਣ ਤ੍ਰੈ ਸਤਿ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਣ ਤ੍ਰੈ ਅਵ੍ਰਜਵਤ੍ਰੈ।ਅਵ੍ਰਜ
ਵ ਜਨਜਤ੍ਰੈ ਸਵ੍ਰਜਵਤ੍ਰੈ॥ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ॥ ਕਾਰਯੋ ਪਾਧਿ
ਰਿੰਯੰਜੀਵ੍ਹ ਕਾਰਣੋ ਪਾਧਿਰੀਸ੍ਵਰ੍ਹ ਕੂਟਸਥ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਵੇ
ਸਾਵ੍ਰਿਤ੍ਰੈ ਵੈਂਚਤੁਰ ਬਿਧੰ। ਘਟਾ ਕਾਸ ਮਹਾਂਕਾਸੌਜਲਾਕਾ
ਸਾਬ੍ਰਖੇਯਬਾ । ਕੂਟਵਤ ਨ੍ਰਿਵ੍ਰਿਕਾਰੇਣ ਤਿਸ੍ਰਤਿਕੂਟਸਥਃ
ਮਿਥ[illegible]ਬੁਧਿ ਰਿਦਾਭ੍ਰਾਸੌਅਸੰਗਤ੍ਰੈਨਤਿਸ੍ਰਤਿਸਃਕੂਟਸਥਃ
ਚੇਤਨਜੰ ਯਦਧਿ[illegible] ਲਿੰਗ [illegible]ਹ ਦ੍ਰਯੰਤ ਪੁਨਃ। ਚਿਦਾ
ਜਾ ਲਿੰਗ ਦੇਹਸਥ ਤਤ ਸੰਘੇ ਜੀਵੋਚਜਤੇ । ਕਰਤੁਮ

ਕਰ ਤੁਮਨਜਬਾ ਕਰ ਤ੍ਰੂ ਸਕਜੰ ਈਸ੍ਰੂਰੰ ॥ ੫ ॥ ਹਿਰਨ ਗਰਭ ਪਦਕਾ ਔ ਵਿਰਾਟ ਪਦਕਾ ਸ੍ਰੂਸਕਜ ਅਧਿਕਰਣ ਤਾ ਸੰਬੰਧ ਈਸ੍ਰੂਰ ਸੈਹੈ। ਸ੍ਰੂ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਅਨਜ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ਪੇਖਜਾ ਸ੍ਰੂਨਜਤ੍ਰੈ ਸਤਿ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਸਤ੍ਰੈ ਸ੍ਰੂਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸਤ੍ਰੈ। ਅਗਜਾਤ ਗਜਾਪਕੰਪ੍ਰਮਾਣੰ।ਤਦਚਿੰਤਨੰ ਤਤਕਥਨੰ ਮਨਜੋ ਅਨਜ ਤਤ ਪ੍ਰਬੋਧਨੰ। ਏਤਤ ਏਕ ਪ੍ਰਤ੍ਰੈਚ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਜਾਸੰ ਬਿਦੂਰ ਬੁਧਃ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ॥ ਜਦਹਿਰੇਵ ਵਰਜੇਤ ਤਦਹਰੇਵ ਪ੍ਰਵਰਜੇਤ। ਯਤੋਵਾਚੋ ਨਿਰਵਰਤੰਤੇ ਅਪ੍ਰਾਪਜਮਨਸਾਸ ਅਪਰੋਖਜਾਰਥ ਗੋਚਰਤ੍ਰੂੰ ਗਜਾਨ ਗਤ ਪ੍ਰਤਜਖਤ ਤ੍ਰੂੰ।

ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰਿ ਚੈਤਨਾ ਭੇਦਤ੍ਵੰ ਵਿਸਜਗਤਿ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖਤ੍ਵੰ । ਯੋਗਜ ਵਸਜਸਜ ਯੋਗਜ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਨਜ ਗ੍ਯਾਨਤ੍ਵੰ ਗ੍ਯਾਨਗਤਿ ਪਤ੍ਯਖਤ੍ਵੰ । ਸ੍ਵਸਤਾਤ ਸੰਸਜਾਦਿ ਰਹਤਤ੍ਵੰ ਸ੍ਵਯੰਪ੍ਰਕਾਸਤ੍ਵੰ ।ਸ੍ਵਵਿਵਹਾਰਾਨੁਕੂਲ ਚੈਤਨਜੇਨ ਸਹਵਿਸਜਸਜ ਭੇਦਤ੍ਵੰ ਵਿਸਜ ਗਤਿ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖਤ੍ਵੰ । ਸ੍ਵਵਿਵਹਾਰਾ ਨੁਕੂਲ ਚੈਤਨ ਸਜ ,ਵਿਸਜ ਸਹ ਅਭੇਦਤ੍ਵੰ ਗ੍ਯਾਨ ਗਤਿ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖਤ੍ਵੰ । ਸ੍ਵਵਿਵਹਾਰਾਨੁਕੂਲ ਚੈਤਨਜੇਨਸਹ ਅਨਾ ਵ੍ਰਿਤ ਵਿਸਜਸਜਾ ਭੇਦਤ੍ਵੰ ਵਿਸਜਗਤਿ ਪ੍ਰਤ੍ਯਖਤ੍ਵੰ । ਸ੍ਵਵਿਵਹਾਰਾਨੁਕੂਲ ਚੈਤਨਜ

ਸਜ ਵਿਸਜਸਜਸਹ ਅਭੇਦਤ੍ਵੰ ਗਜਾਨ ਗਤ ਪ੍ਰਤਜਖਜਤ੍ਵੰ ।
ਇੰਦ੍ਰਿਰਰਬੋਪਲ ਬਧਿਰ ਜਾਗ੍ਰਤਿੰ ।
ਬ੍ਰਧੇਰ ਕਾਰਣਾਤਮਨ ਮਵਸਥਤਿਸੁਖਪਤਿ ।
ਕਰਣੇਸ੍ਰੂ ਉਪਸੰਘਰਤੇਸ੍ਰੂ ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੰਸਕਾਰ ਜਾ ਤ੍ਰਜਃ
ਸਵਿਸਜ ਃ ਸ੍ਵਪਨਃ। ਕਾਰਜ ਸੰਬੰਧਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਵਰਤਮਾਨ
ਨਜ ਵਜਾਵਰਤਕਤ੍ਵੰ ਵਿਸੇਸਣਤ੍ਵੰ। ਅਵਛੇਦਜਾ ਨ੍ਰਤਾਨ
ਤ੍ਵੇਸਤਿ ਵਰਤਮਾਨਾਨਜ ਵਜਵਰਤਕਤ੍ਵੰ ਵਿਸੇਸਣਤ੍ਵੰ ।
ਕਾਰਜਾ ਸੰਬੰਧਤ੍ਵੇਸਤਿ ਵਰਤਮਾਨਾਨਜ ਵਜਾਵਰਤਕਤ੍ਵੰ
ਉਪਾਧਿਤ੍ਵੰ । ਅਵਛੇਦਜਾਨਜ ਭਾਨਜਨ੍ਹੇਸਤਿ ਵਰਤਮਾ-

ਨੰਨਿਰ ਵਜਾਵਰਤਕਤ੍ਵੰ ਉਪਾਧਿਤ੍ਵੰ। ਕਾਰਜਾ ਸੰਬੰਧਤ੍ਵੇ ਸਤਿ ਅਨਜਵਿਯਾ ਵਰਤਕਤ੍ਵੰ ਉਪਲਖਜਣਤ੍ਵੰ।ਅਵਛੇਦਜ ਨਤਾਨਜਤ੍ਵੇਸਤਿ ਅਨਜ ਵਜਾਵਰਤਕਤ੍ਵੰ ਉਪਲਖਜ ਣਤ੍ਵੰ। ਕਦਾਚਿਤਕਤ੍ਵੇਸਤਿ ਅਨਜ ਵਿਯਾਵਰਤਕਤ੍ਵੰ ਉਪਲਖਜਣਤ੍ਵੰ॥ ਇਤਿ ॥

ਸ੍ਰੀਮਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਲਖਜਣਾਨੁਮਾਨ ਸੰਬੰਧ ਸੂਤ੍ਰਿ ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸੋਂ ਵੇਦਾਂਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਉਤਮ ਉਤਮ ਗ੍ਰੰਥ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਚਿੰਤਨ ਬਿਧੀ ਅਰ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਲਖਜਣਾਨੁਮਾਨ। ਹੁਣੇ ਹੀ ਛਪਕੇ ਤਯਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ॥

ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ—

ਭਾਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਲਿਖਾਰੀ

ਮਾਲਕਾਨ ਬੁੰਗਾ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸਰਦਾਰ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ (ਪ੍ਰਿੰਟਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰੈਸ
ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਛਪਾ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ਜਰੂਰੀ ਪੜ੍ਹੋ

ਸਾਡੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਹਰਕਿਸਮ ਦੇ ਪੁਸਤਕ ਹਿਕਮਤ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰ ਗੰਗਾਧਰੀ ਨਿਦਾਨ ਸਟੀਕ, ਮੇਘ ਬਿਨੋਦ ਸਟੀਕ, ਬਜਾਧਿ ਬਿਨਾਸਕ ਸਟੀਕ ਤੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਵਗੈਰਾ ਹਿਕਮਤ ਦੇ ਪੁਸਤਕ ਅਸਾਂ ਆਪ ਛਪਾਏ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਸਭ ਪੁਸਤਕ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਕਾਗਜਾਂ ਪਰ ਸੁਧ ਸਾਡੇ ਪਾਸੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ॥

ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਪਤਾ:--

ਭਾਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਲੇ

ਬੁੰਗਾ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ